

## LOGOPEDIJOS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMA

### 1. Teikėjas

1.1. Teikėjo rekvizitai (kodas, adresas, pašto indeksas, telefonas, faksas, el.paštas, atsiskaitomoji sąskaita)	Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Pedagogų veiklos skyrius, 188603091, A. Volano g. 2, LT-01516 Vilnius, tel. +370 5 2191115, teresa.aidukiene@smm.lt
1.2. Teikėjo vardas ir pavardė	Teresa Aidukienė

### 2. Programos pavadinimas, lygis

**LOGOPEDIJOS KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PROGRAMA, (nacionalinis lygis)**

### 3. Programos rengėjas(-ai)

Teresa Aidukienė, Dr. Regina Ivoškuvienė; Dr. Lidija Ušackienė

### 4. Programos anotacija (aktualumas, reikalingumas)

Logopedijos kvalifikacijos tobulinimo programa (toliau – programa) skirta mokytojams, kurie per metus nuo darbo specialiosiose klasėse (grupėse), skirtose kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems mokiniams (toliau – Mokiniai), pradžios turi išklausti 40 valandų logopedijos kursą (toliau – Mokytojai).

Programos paskirtis – suteikti Mokytojams logopedijos žinių, būtinų veiksmingai ugdyti Mokinį, atsižvelgiant į kiekvieno Mokinio kalbėjimo ir kalbos sutrikimo, ugdymosi poreikių ypatumus, pagalbos ir paslaugų reikmes, jo tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius, siekiant paskatinti motyvaciją mokytis, siekti kuo geresnių mokymosi pasiekimų, užkertant kelią anksti „iškristi“ iš švietimo sistemos.

Programos trukmė – 40 akademinė valandų (20 teorijos ir 15 praktinio darbo valandų, 5 savarankiško darbo valandos). Programą sudaro 2 sesijos (3 ir 2 dienų).

Programą vykdo akredituotos kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. Programos dalyviams, išklausiems visas programoje numatytas temas, atlikusiems praktines užduotis ir savarankiškus darbus, išduodami kvalifikacijos tobulinimo pažymėjimai.

### 5. Programos tikslas

Formuoti pozityvų Mokytojų požiūrį į Mokių ugdymą, specialiųjų ugdymosi poreikių dėl įgimtų ar įgytų kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turinčių Mokių gebėjimus, ugdymosi poreikius ir jų įvairovę, tobulinti Mokytojų kompetencijas ugdyti Mokinį kuriant palankią ugdymosi aplinką: individualizuojant ugdymosi procesą, parenkant specialiąsias mokymo priemones, bendradarbiaujant su Mokiniais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), logopedais, kitais pagalbos mokiniui specialistais, analizuojant ir vertinant individualią kiekvieno Mokinio pažangą ir pasiekimus.

### 6. Programos uždaviniai

1. Supažindinti Mokytojus su specialiųjų ugdymosi poreikių samprata, Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais Mokių ugdymą, specialiosios pedagoginės (logopedinės) pagalbos jiems teikimą;
2. Suteikti teorinių žinių apie kalbėjimo ir kalbos sutrikimų klasifikaciją, specialiųjų ugdymosi poreikių, atsirandančių dėl kalbėjimo ir kalbos sutrikimų, ypatumus, specialiąsias mokymo priemones;
3. Suteikti teorinių žinių apie logopedijos tikslus ir uždavinius;
4. Išmokyti Mokytojus pažinti Mokių kalbėjimo ir kalbos ypatumus, suprasti juos lėmusias priežastis ir šių mokių specialiuosius ugdymosi poreikius;
5. Išmokyti Mokytojus geriau pažinti priežastis, darančias įtaką kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turinčiųjų asmenybės ir bendravimo ypatumų formavimuisi;
6. Formuoti Mokytojų praktinius įgūdžius kurti palankią Mokiniam ugdymosi aplinką: pritaikyti

ugdumą (pamoką), ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas Mokiniams, atsižvelgiant į jų specialiuosius ugdymosi poreikius, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas, kalbėjimo ir kalbos sutrikimo ypatumus, Mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius, parenkant specialiąsias mokymo priemones, ugdymo metodus, analizuojant ir vertinant individualią mokinių pažangą ir pasiekimus.

7. Programos turinys (įgyvendinimo nuoseklumas: temos, užsiėmimų pobūdis (teorija/praktika/savarankiškas darbas) ir trukmė)

I tema. Komunikacija, kalbėjimas, kalba, kalbos raidos vertinimas – 3 akademinės valandos (2 teorijos ir 1 praktikos);  
 II tema. Kalbėjimo ir kalbos sutrikimų klasifikacija, sutrikimų apibūdinimas – 3 akademinės valandos (2 teorijos ir 1 praktikos);  
 III tema. Logopedija, jos tikslai ir uždaviniai – 1 akademinė valanda (1 teorijos);  
 IV tema. Specialiųjų ugdymosi poreikių samprata, Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių Mokinių ugdymą, specialiosios pedagoginės (logopedinės) ir kitos pagalbos teikimą, analizė – 2 akademinės valandos (1 teorijos ir 1 praktikos);  
 V tema. Kalbėjimo ir kalbos sutrikimų įveikimo strategijos (garsų tarimo mokymo ir kalbos ugdymo sistemos, logopedinė pagalba įveikiant hipernosinumą ir garsų tarimo sutrikimus dėl cerebrinės patologijos) – 3 akademinės valandos (2 teorijos ir 1 praktikos);  
 VI tema. Rašomosios kalbos sutrikimai, jų įvertinimas ir įveika – 4 akademinės valandos (2 teorijos ir 2 praktikos);  
 VII tema. Kalbos praradimas – 3 akademinės valandos (2 teorijos ir 1 praktikos);  
 VIII tema. Sklandaus kalbėjimo sutrikimai. Mikčiojimo įveikimas, mokytojo pagalba mikčiojančiajam – 2 akademinės valandos (1 teorijos ir 1 praktikos);  
 IX tema. Autizmo spektro sutrikimai, mokinių kalbėjimo ir kalbos ypatumai, įvertinimas, kalbos ugdymas, globalaus skaitymo mokymas, programų sudarymas autistiškiems vaikams ugdyti – 3 akademinės valandos (2 teorijos ir 1 praktikos);  
 X tema. Palankios Mokiniams ugdymosi aplinkos kūrimas: ugdomosios aplinkos (pamokų), ugdymo programų pritaikymas Mokiniams, atsižvelgiant į jų specialiuosius ugdymosi poreikius, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas, kalbėjimo ir kalbos sutrikimo ypatumus, individualios mokinių pažangos refleksija, žinių ir pasiekimų vertinimas – 7 akademinės valandos (3 teorijos ir 4 praktikos);  
 XI tema. Mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų), logopedo, kitų pagalbos mokiniui specialistų bendradarbiavimas – 2 akademinės valandos (1 teorijos ir 1 praktikos);  
 Specialiųjų mokymo priemonių įvairovė, parinkimas ir taikymas Mokinių ugdymo procese – 2 akademinės valandos (1 teorijos ir 1 praktikos);  
 Savarankiško darbo užduotis. Parengti ir pristatyti pasirinkto Mokinio ugdymo ir pagalbos jam teikimo atvejo analizę, atskleidžiant ugdymo programos pritaikymo, specialiųjų mokymo priemonių parinkimo, reikiamos pagalbos, pažangos ir pasiekimų vertinimo ypatumus, būdus ir formas.

8. Tikėtina(-os) kompetencija(-os), kurią(-ias) įgis programą baigęs asmuo, mokymo(-si) metodai, įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) įvertinimo būdai

**Įgis specialiųjų ugdymosi poreikių dėl kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turinčių mokinių ugdymo ir jų ugdymo organizavimo kompetencijų**

Kompetencijos		Mokymosi modelis (mokymo(si) metodai, būdai)	Įgytų kompetencijų vertinimo būdai
Žinių ir supratimo įgijimas (teorinė	Žinos kalbėjimo ir kalbos sutrikimų grupes ir terminiją bei apibūdinimus. Išmanys kalbėjimo ir kalbos sutrikimų	Paskaitos, dokumentų analizė	Pokalbis, atsakymai į struktūruoto

dalis)	priežastis ir klasifikaciją. Supras įvairių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų įveikos sistemas ir metodikas, kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turinčių mokinių, mokytojų, logopedų, kitų pagalbos mokiniui specialistų, tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimo svarbą. Supras kalbos ir kalbėjimo sutrikimo įtaką asmenybės raidai. Žinos Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius specialiosios pedagoginės (logopedinės) ir kitos pagalbos teikimą, Mokinių ugdymo organizavimą. Išmanys ugdomosios veiklos (pamokos) ypatumus.		klausimyno klausimus
Gebėjimų įgijimas (praktinė dalis):			
Mokinių pažinimo, jų individualios pažangos ir pasiekimų vertinimo gebėjimai	Gebės atpažinti, analizuoti, vertinti ir atsižvelgti į mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius, pastebėti ir vertinti individualią kiekvieno mokinio pažangą.	Paskaita, atvejų analizė, situacijų ir praktinės veiklos analizė, situacijų modeliavimas	Mokinio gebėjimų analizė (atvejo analizė)
Praktinio pobūdžio gebėjimai	Gebės atsižvelgti į skirtingus mokinių gebėjimus ir poreikius, planuoti ir organizuoti ugdymo procesą (ugdomąją veiklą, pamoką) pagal šiuolaikinės pedagogikos principus, bendradarbiaudamas su mokiniu, jo tėvais (globėjais, rūpintojais), pagalbos mokiniui specialistais, mokyklos vadovais ir pan. Gebės individualizuoti ugdymo turinį, atsižvelgdamas į mokinių specialiuosius ugdymosi poreikius, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas – numatyti užduotis ir priemones, skirtas kalbėjimo ir kalbos sutrikimams įveikti. Gebės pastebėti ir vertinti individualią mokinio pažangą ir pasiekimus. Gebės atrinkti esminę informaciją apie Mokinių specialiųjų ugdymosi poreikių ypatumus, bendradarbiauti su tėvais, logopedais, kitais pagalbos mokiniui specialistais, mokytojais ir komandoje su kitais ugdymo proceso dalyviais analizuoti Mokinių kalbos raidos vertinimo ir kalbos ugdymo klausimus.	Situacijų modeliavimas. Situacijų ir praktinės veiklos reflektvyioji analizė	Mokinio ugdymo programos (jos dalies) parengimas ir pristatymas
Ugdymo(si) aplinkos kūrimo gebėjimai	Supras kalbos ir kalbėjimo sutrikimo įtaką asmenybės raidai, gebės analizuoti Mokinių ugdymą ir pagalbos jiems teikimo dokumentus, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas	Situacijų modeliavimas	Veiklos analizė

	ir, atsižvelgdamas į juose pateiktą informaciją, parinkti specialiąsias mokymo priemones, numatyti užduotis, skirtas kalbos ir kalbėjimo lavinimui, kurti saugią ir šio mokinio ugdymuisi palankią aplinką, teikti mokiniui bendradarbiavimu grįstą individualią pagalbą.		
Reflektavimo ir mokymosi mokytis gebėjimai	Gebės analizuoti ugdomosios veiklos (pamokos) struktūrą ir turinį, mokymo metodų ir specialiųjų mokymo priemonių parinkimo tikslumą, atsižvelgdamas į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, pagalbos mokiniui specialistų rekomendacijas, vertinti individualią mokinio pažangą ir pasiekimus, įsivertinti savo kompetencijas, vadovautis mokymosi visą gyvenimą nuostata.	Atvejų analizė, situacijų ir praktinės veiklos reflektvyvioji analizė. Situacijų modeliavimas	Individualaus ir (ar) grupinio projekto parengimas
Perkeliamieji (bendrieji) gebėjimai	Gebės kurti partnerystės ryšius su mokytojais, logopedais, kitais pagalbos mokiniui specialistais, mokinio tėvais (globėjais, rūpintojais), siekdamas kurti palankią Mokinio ugdymosi aplinką. Gebės empatiškai bendrauti su mokiniais ir taikyti ugdymo metodus, atsižvelgdamas į individualius ugdymosi poreikius. Gebės veiksmingai dalyvauti grupės (komandos) veikloje, pavyzdžiui, mokyklos Vaiko gerovės komisijos darbe.	Paskaita, praktikumas, situacijų modeliavimas	Savo patirties pratybose analizė

## 9. Programai vykdyti naudojama mokomoji medžiaga ir techninės priemonės:

### 9.1. Mokomoji medžiaga

Eil. Nr.	Temos	Mokomosios medžiagos pavadinimas	Mokomosios medžiagos apimtis
1.	Komunikacija, kalbėjimas, kalba, kalbos raidos vertinimas	Trys pagrindinės sąvokos – komunikacija, kalbėjimas ir kalba ir jos vertinimas. Verbalinė ir neverbalinė komunikacija	
2.	Kalbėjimo ir kalbos sutrikimų klasifikacija, sutrikimų apibūdinimas	Komunikacijos, kalbėjimo, kalbos sutrikimo samprata. Sutrikimų klasifikacijų apibūdinimas	
3.	Logopedija, jos tikslai ir uždaviniai	Dalyko apibūdinimas, ryšio su kitais mokslais žinojimo svarba. Logopedijos mokslo principai	
4.	Specialiųjų ugdymosi poreikių samprata, Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turinčių mokinių, ugdymą,	Dokumentai, reglamentuojantys Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymą	

	specialiosios pedagoginės (logopedinės) ir kitos pagalbos jiems teikimą, analizė		
5.	Kalbėjimo ir kalbos sutrikimų įveikimo strategijos (garsų tarimo mokymo ir kalbos ugdymo sistemos, logopedinė pagalba įveikiant hipernosinumą ir garsų tarimo sutrikimus dėl cerebrinės patologijos.	Kalbėjimo sutrikimai – fonetiniai, fonologiniai, kalbos neišsivystymas. Fonetinė artikuliacinė dislalija, foneminė akustinė ir artikuliacinė dislalija. Hipernosinumai ir hiponosinumai. Gomurio nesuaugimo atvejai. Dizartrija. Kalbos neišsivystymas (kalbos išraiškos ir kalbos suvokimo sutrikimai)	
6.	Rašomosios kalbos sutrikimai, jų įvertinimas ir įveika	Rašomosios kalbos išmokimo psichologiniai pagrindai. Rašomosios kalbos sutrikimai kaip šnekamosios kalbos sutrikimų pasekmė. Rašomosios kalbos sutrikimų žymėjimas logopedijoje. Rašomosios kalbos sutrikimų įveikimas. Užduotys rašymo sutrikimams įveikti	
7.	Kalbos praradimas	Garsų tarimo mokymo metodai ir būdai. Hipernosinumo ir hiponosinumo įveikimas. Hipertoninės ir hipotoninės dizartrijos įveikimas. Kalbos supratimo ir garsinės kalbos ugdymo sistemos	
8.	Sklandaus kalbėjimo sutrikimai. Mikčiojimo įveikimas. Mokytojo pagalba mikčiojančiajam	Sklandus kalbėjimas ir jo sutrikimai. Pirminiai ir antriniai mikčiojimo požymiai. Kloninis ir toninis mikčiojimas, mikčiojimo laipsniai. Mikčiojimo įveikimas. Sklandaus kalbėjimo mokymo metodai ir būdai. Mokytojo pagalba per pamokas. Galvos smegenų pažeidimai ir gebėjimo suprasti kalbą bei kalbėti ryšys. Afazijų rūšys. Afazijos mokykliniame amžiuje. Mokytojo pagalba kenčiantiesiems dėl afazijos. Pamokos plano, kuriame numatyta pagalba mikčiojančiajam, parengimas	
9.	Autizmo spektro sutrikimai, Mokinių kalbėjimo ir kalbos ypatumai, įvertinimas, kalbos ugdymas, globalaus skaitymo mokymas, ugdymo programų sudarymas autistiškiems vaikams ugdyti	Autizmo spektro sutrikimų apibūdinimas. Socialinės sąveikos, komunikacijos ir kalbos kokybiniai sutrikimai. Ribotų interesų ir veiklos pobūdis. Autizmo spektro sutrikimų turinčių vaikų komunikacijos ir kalbos ugdymas	
10.	Palankios Mokiniam ugdymosi aplinkos kūrimas: ugdymo programų pritaikymas	Ugdomosios veiklos, pamokos ypatumai, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo	

	Mokiniam, atsižvelgiant į jų specialiuosius ugdymosi poreikius, pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas, kalbos sutrikimo ypatumus, individualios mokinių pažangos refleksija, žinių ir pasiekimų vertinimas	programų pritaikymas, atsižvelgiant į pedagoginių psichologinių tarnybų išvadas ir rekomendacijas, tėvų (globėjų, rūpintojų) lūkesčius. Individualios mokinio pažangos ir pasiekimų vertinimo ypatumai	
11.	Mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų), logopedo, kitų pagalbos mokiniui specialistų bendradarbiavimas	Medžiagos konspektas. Tėvų (globėjų, rūpintojų), mokytojų, logopedo, kitų pagalbos mokiniui specialistų bendradarbiavimo svarba, formos ir būdai	
12.	Specialiųjų mokymo priemonių įvairovė, parinkimas ir taikymas Mokinių ugdymo procese	Specialiųjų mokymo priemonių pavyzdžiai	
13.	Savarankiško darbo užduotis. Parengti ir pristatyti pasirinkto Mokinio ugdymo ir pagalbos jam teikimo atvejo analizę, atskleidžiant ugdymo programos pritaikymo, specialiųjų mokymo priemonių parinkimo, reikiamos pagalbos, pažangos ir pasiekimų vertinimo ypatumus, būdus ir formas	Savarankiško darbo atlikimo gairės	

## 9.2. Techninės priemonės

Kompiuteris su interneto ryšiu ir vaizdo projektorius

## 10. Programai rengti naudotos literatūros ir kitų informacinių šaltinių sąrašas

1. Ališauskas A., Ališauskienė S., Gerulaitis D., Kaffemanienė I., Melienė R., Miltenienė L. Specialiųjų ugdymo(si) poreikių tenkinimas: Lietuvos patirtis užsienio šalių kontekste. Šiauliai, 2011.
2. Gaulienė V., Giedrienė R., Grikainienė L. Kalbos tyrimas. Metodinė priemonė. Vilnius, 2000.
3. Garšvienė A., Ivoškuvienė R. Vaikai, turintys kalbėjimo, kalbos ir kitų komunikacijos sutrikimų. Specialiojo ugdymo pagrindai. Sud. J. Ambrukaitis. Šiauliai, 2003, VŠĮ. ŠU leidykla.
4. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. Vilnius, 2014.
5. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras. Vilnius, 2015.
6. Kišonienė R., Dudzinskienė R. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymo(si) poreikių, ugdymo turinio individualizavimas. Vilnius, 2007.
7. Kompleksiškai teikiamos švietimo pagalbos, socialinės paramos, sveikatos priežiūros paslaugų ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir jų tėvams (globėjams) tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. lapkričio 4 d. įsakymu Nr. V-2068/A1-467/V-946 „Dėl Kompleksiškai teikiamos švietimo pagalbos, socialinės paramos, sveikatos priežiūros paslaugų ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams ir jų tėvams (globėjams) tvarkos aprašo patvirtinimo“.
8. Liaudanskienė V., Mikulėnaitė L., Ulevičiūtė R., Vilūnienė V. Padėkime vaikams mokytis.

- Metodinės rekomendacijos mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams. Vilnius, 2013.
9. Makauskienė V., Ivoškuvienė R., Mokinių mikčiojimo įveikimas. Kaunas, 2012.
10. Makauskienė V. Ivoškuvienė R. Tėvų ir vaikų interakcijos metodas mikčiojimui įveikti. Kaunas, 2013.
11. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. V-1265/V-685/A1-317 „Dėl Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, grupių nustatymo ir jų specialiųjų ugdymosi poreikių skirstymo į lygius tvarkos aprašo patvirtinimo“.
12. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1795 „Dėl Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
13. Neurologiniai kalbėjimo ir kalbos sutrikimai: įrodymais pagrįstos praktikos link. 2-ojo Baltijos šalių logopedų kongreso medžiaga. Šiauliai, 2015.
14. Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrųjų kriterijų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. birželio 25 d. įsakymu Nr. ISAK-1019 „Dėl Priėmimo į valstybinę ir savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklą, profesinio mokymo įstaigą bendrųjų kriterijų sąrašo patvirtinimo“.
15. Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-1215 „Dėl Psichologinės pagalbos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
16. Roth F., Warthinton C. Treatment Resurse Manual for Speech Language Pathology. Australia and Co., 2005.
17. Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1228 „Dėl Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.
18. Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. liepos 8 d. įsakymu Nr. V-1229 „Dėl Specialiosios pagalbos teikimo mokyklose (išskyrus aukštąsias mokyklas) tvarkos aprašo patvirtinimo“.
19. Yorkston K., Beukelman D., Strand E., Hakel M. Mangement of Motor Speech Disorders in Children and Adults. USA, 2010.
20. Vilkienė St., Novogrodskienė E., Verpečinskienė V. Garsų tarimo mokymas, 2014.
21. Mcleod W. A., McCauley S. R. Interventions for Speech Saund Disorders in Children. Columbus, Ohio, 2014.
22. Skučaitė V., Karmazienė E. G. Padėkite vaikui įveikti sunkumus: geroji bendradarbiavimo mokyklose patirtis. Metodinės rekomendacijos švietimo pagalbos specialistams ir mokytojams. Vilnius, 2011.

11. Lektorių darbo patirtis ir kompetencijos (pridedamos lektorių darbo patirtį ir kompetenciją patvirtinančių dokumentų kopijos)

	(pažymėti X)
Teikėjo atstovas(-ai)	X
Mokytojai	X
Mokslo ir studijų institucijų dėstytojai, mokslininkai, tyrėjai	X
Užsienio valstybių dėstytojai, mokslininkai, tyrėjai ir mokytojai	X
Viešojo administravimo institucijų vadovai, jų pavaduotojai, padalinių vadovai ir specialistai	X
Jungtinė lektorių grupė	X
Kiti (nurodyti)	

## 12. Kvalifikaciniai reikalavimai lektoriams (jeigu nustatyti)

Rekomenduojama, kad programą įgyvendinantys lektoriai turėtų dalyvavimo specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo kokybei gerinti ir pagalbai tobulinti skirtuose projektuose patirties ir ne mažesnę nei penkerių metų darbo specialiosiose grupėse (klasėse), skirtose kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems mokiniams patirtį ir (ar) ne mažesnę nei penkerių metų patirtį specialiosios pedagoginės ir (ar) psichologinės pagalbos jiems teikimo srityje.
--

## 13. Dalyviai:

13.1. Pasirengimas programai (praktinės veiklos patirtis ir kompetencija(-os), kurią(-ias) turi turėti programos dalyvis)

Kompetencija(-os)	
Praktinės veiklos patirtis	

## 13.2. Programos dalyvių tikslinės grupės

(Pažymėti X)

Dalykų mokytojai (nurodyti dalyką), dirbantys specialiosiose klasėse (grupėse), skirtose kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems mokiniams	X
Pradinio ugdymo mokytojai, dirbantys specialiosiose klasėse (grupėse), skirtose kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems mokiniams	X
Institucijų, vykdančių priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo programas, vadovai, pedagoginiai darbuotojai, dirbantys specialiosiose klasėse (grupėse), skirtose kalbėjimo ir kalbos sutrikimų turintiems mokiniams	X
Mokyklų vadovai, jų pavaduotojai ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjai	X
Mokyklų bendruomenės komandos	
Kiti (nurodyti) Mokytojų padėjėjai, kiti Mokinių ugdymu besidomintys asmenys	X